

учнів; структуру науково-методичного забезпечення підготовки вчителя для реалізації компетентнісно орієнтованого навчання; вправи («Крок до успіху», «Поле вражень») для професійного саморозвитку педагога; структуру методики підготовки вчителів до реалізації компетентнісно орієнтованого навчання в умовах середнього навчального закладу, складниками якого є методи формування загального інтелекту, методи диференціації особистісних особливостей учнів, їх синтезу і типізації для знаходження ефективних підходів до ведення навчання і виховання в класах; метод прогнозування, для допомоги учням у побудові професійної траєкторії і особистісного самовизначення;

виявлено труднощі і проблеми, з якими стикаються вчителі під час дистанційного навчання, а саме: формування ключових компетентностей, проведення уроків із синхронним застосуванням різних засобів зв'язку (52,6%), організація самостійної діяльності учнів (34,2), організація режиму оптимальної роботи (28,9%), перевірка рівня здобутих учнями знань (28,9%), оцінювання та контроль (28,9%), робота з учнями (ученицями) з особливими потребами (13,2%).

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ В УМОВАХ КОМПЕТЕНТНІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

В. І. Доротюк, кандидат псих. наук

Після затвердження Стандарту середньої освіти в Україні стає зрозумілим той факт, що без психологічного супроводу освіта не забезпечить його виконання. У психології домінувальну позицію займає учень, його особистість. Особистість формується під впливом розвивального середовища на основі індивідуальності дитини. Керує цим процесом учитель, то яким повинен бути вчитель, чого від нього очікують учні? Яким має бути шкільне життя?

Результати опитування учнів шкіл, гімназій та ліцеїв дають підстави стверджувати про очікування дітей: їм подобається цікаве, веселе, галасне, добре, дружнє, справедливе, культурне шкільне життя. На жаль, реальний освітній процес істотно відрізняється й не відповідає очікуванням. Практика переконує, що в школі панує таке ж навчання, що і десять, і двадцять років тому, таке ж навантаження, почасти домінує той самий нудний та нецікавий діалог під час уроку, відірваність від реального життя. Цікавого, веселого, культурного вчителя до того ж доброго та справедливого, мабуть, важко знайти. Які ж умови необхідно створити для виявлення індивідуальності, врахування її та підготовки учня до активного прояву індивідуальності в реальних та корисних справах?

Школа має відповідати потребам суспільства. Метою діяльності педагогічних колективів має стати виховання різнобічно розвинутої людини з чіткою виразною індивідуальністю, здатної успішно адаптуватись у суспільному житті. У такій школі проявляються здібності дитини, її схильності, інтереси та захоплення. Велику роль для дитини відіграє середовище та власний досвід. Це необхідно знати та враховувати педагогам для бачення індивідуальних проявів дитини і розуміння історії їх (проявів) виникнення. Отже, вчитель, спостерігаючи за реакціями учнів,

визначає особливості їхньої індивідуальності і спрямовує свої зусилля на формування особистості учня. А. Я. Коменський писав про те, що людині, щоб стати людиною, необхідно отримати освіту і виховання і, з цією метою мають існувати школи, він вважав, що будь-яка дія походить із середини, тобто збуджуюча сила людини - це її індивідуальні особливості і потреби. Вони допоможуть дитині виробити власні способи пізнання і знайти такі види діяльності, котрі будуть її мотивувати на досягнення успіху.

У процесі дослідження було виявлено, що в реалізації цього завдання є перепони, оскільки деякі вчителі не володіють відповідним поняттєвим та термінологічним апаратом, щоб аналізувати психологічні особливості учнів, їхні переконання, не знають, як допомогти учням покращити розвиток. Небажання педагогів опанувати знання в галузі психолого-педагогічної діагностики сигналізує про їхню нездатність примиритися зі змінами. Можливо, вчителі не впевнені у тому, що зможуть врахувати інтереси, вміння та здібності кожного учня, створити індивідуальні навчальні плани і впровадити їх, і тому навіть не приступають до цієї роботи. Педагогічна практика свідчить про інше - результат цієї роботи забезпечує зворотній зв'язок в освітньому процесі й допомагає вчителям оперативної здобути інформацію про запити учнів щодо змісту та викладу навчального матеріалу.

Одним із важливих завдань школи є формування індивідуального стилю особистої діяльності учнів, адже формування індивідуального стилю просуває особистість на більш високі рівні здійснення діяльності. Тому потрібно вдумливо та серйозно планувати цю роботу. Учні і батьки повинні теж мають бути ознайомлені із планами школи з розвитку індивідуальності школярів та усвідомити їх значення. Освітній процес має відбуватися з урахуванням індивідуальних особливостей та здібностей, відповідно до яких добирають технології і методи навчання та виховання. Для цього необхідно, щоб освітні програми створювались на основі індивідуальних особливостей та навчальних потреб учнів, а вчителі, так само як і учні, використовували індивідуальний стиль професійної діяльності. Також має бути створена програма взаємодії з батьками щодо пошуку та підтримки забезпечення індивідуального підходу до освіти та виховання дітей.

ЗМІСТОВИЙ АСПЕКТ САМООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ

О.М. Горошкіна, доктор пед. наук, професор

Останнім часом увагу науковців і вчителів-практиків зосереджено на розвиткові й саморозвиткові суб'єктів освітнього процесу, досягненні результатів, необхідних для комфортного входження учнів у соціум, готовності відповідати на виклики ХХІ століття. Для ефективного розв'язання завдань, визначених Законом України «Про освіту», Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, стратегічним документом «Нова українська школа», необхідно всі потужні ресурси шкільних предметів спрямувати на формування ключових компетентностей